

Lp. 32/a		3. Miejscowość
WEZ	KARTA ADRESOWA ZABYTKU	
1. Nazwa	2. Czas powstania	
Dom letniskowy – Willa Gniazdko	przed 1924	Józefów
7. Fotografia z opisem wskazującym na orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym		4. Adres
		Reymonta 1A 05-420 Józefów obr. 45 działka 110
Widok od strony wschodniej z drogi dojazdowej. Fot. 2025		5. Przynależność administracyjna
		województwo mazowieckie
		powiat otwocki
		gmina Józefów
		6. Formy ochrony
Widok od południa, z podwórza. Fot. 2025		WEZ 2011
Widok od strony północnej z podwórza. Fot. 2024		

8. Historia, opis i wartości

Willa Dobryka, obejmowała działkę pomiędzy ulicami Reymonta i Mickiewicza. Funkcjonowały tu pensjonaty dla dzieci. Od 1925 r. prowadziły je różne wychowawczynie: B. Fruchtówna, Róża Kapłań-Walfiszowa, Dora Luxemburg, Stanisława Hoffnung. Od 1930 r. połowa nieruchomości od ulicy Reymonta należała do Stanisława Gutgisera i jego żony Adeli, nazywano ją Willą Gniazdko. Wiosną 1938 roku ogłoszono rozpoczęcie przebudowy i nadbudowy domu Gutgisera przy Reymonta wg. projektu Jana Świecha. W czasie wojny w budynku umieszczono sekcję ratowniczą Obrony Przeciwlotniczej w Józefowie. Po wojnie budynek, podobnie jak pozostałe, zasiedlono lokatorami kwaterek. Willa Gniazdko należy do Miasta Józefowa.

Budynek drewniany, na podmurówce i podwalinie, parterowy z użytkowym poddaszem z dwiema szerokimi facjatami, przykryty dwuspadowym dachem, obecnie pokrytym blachą falistą posiada dobudówkę parterową na całej szerokości od strony północno-zachodniej (prawdopodobnie z 1938), werandy przy ścianach szczytowych zabudowano wtórnie, od strony południowo-zachodniej wtórna murowana przybudówka. Elewacje oszalowane deskami profilowanymi ułożonymi naprzemiennie z zachowanym częściowo detalem snycerskim i ciesielskim wykończeniem konstrukcji szczytów dachu. Podwójne okna i drzwi w facjacie poprzedzone balkonem, po bokach symetrycznie doświetla poddasza w kształcie rombu. Okiennice częściowo oryginalne, niektóre wtórne.

Historyczna wartość budynku wiąże się z jego funkcją pensjonatu dla dzieci, w okresie świetności letnisk, a także z osobami wychowawczyń oraz postacią Stanisława Gutgisera, przedstawiciela środowiska warszawskiej zamożnej inteligencji pracującej, inwestującej w letniska na linii (był jednym z kilku drogistów, którzy zauważyli potencjał okolic Józefowa). Był farmaceutą i handlowcem, posiadał kilka aptek, od 1911 roku prowadził przy Bielańskiej biuro Chemicznej Fabryki Hamburg P. Beiersdorf O. S-Ka. Był też właścicielem nieruchomości przy Żurawiej i Targowej. Jego działalność przerwał bezpowrotnie wybuch wojny. Adela z domu Finkelkraut, Stanisław Gutgiser i ich córka Nina zostali zamordowani w getcie warszawskim w 1943 roku.

Pomimo wielu przekształceń werand, przybudówek, korpus budynku jest zachowany oryginalny, konstrukcja, technologia, materiały mogą służyć badaniom naukowym. Willa Gniazdko to jeden z ciekawszych pod względem artystycznym budynków średniej wielkości, utrzymanych w stylistyce drewnianej architektury uzdrowskiej na terenie Józefowa.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Budynek zamieszkały, ocieplony częściowo od wewnątrz przez lokatorów. Dobudówki wtórne i zabudowę werand należałoby zlikwidować. Dekoracje snycerskie szczytów dachu do uzupełnienia.

Źródła: Prasa warszawska 1910-1947; Plany Bema, Starostwo Powiatowe w Otwocku; Biul. Przetargowy, 5 kwietnia 1938, Archiwum Państwowe w Warszawie O. w Otwocku, Akta Gminy Letnisko Falenica j. 49, 250; Obwieszczenia Publiczne 15.11.1947; USHMM

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Lidia Głazewska-Dańko

4 czerwca 2025

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków